PRESLIA 1963
35 : 243—244

František Dvořák:

Hesperis dinarica G. Beck subsp. *slovaca* Dvořák subsp. nova

Synonymum: *H. nivea* auct. non Baumg., e.g. E. I. Nyár. in Flora Rep. pop. Romîne 3 : 189, 1955 p. p.

Planta perennis, ad 50—85 cm alt., dense pilis simplicibus eglandulosis glanduliferisque vestita, pili ramosi nulli; radix palaris; caulis erectus, dense foliosus, copiose pilosus: pili longiores simplices eglandulosi sparsi atque breviores eglandulosi glanduliferique copiosi; folia radicalia tempore florendi iam decidua; folia caulina inferiora breve petiolata, oblongo-elliptica, basi angustata, apice acuta, margine plus minusque dentata aut subintegerrima; folia media superioraque sessilia, amplexicaulia, ovato-lanceolata, basi subcordata, apice acuminata, margine plus minusque dentata; folia omnia dense pilis brevioribus simplicibus eglandulosis et glanduliferis vestita, foliorum apex pilis simplicibus longioribus eglandulosis ciliatus; racemi simplices vel basi sparse ramosi; inflorescentiae axis pedunculique copiose pilis eglandulosis ac glanduliferis obsiti; flores minores quam in *H. nivea* Baumg.; sepala 4—6 mm lg., apice copiose pilis longioribus simplicibus eglandulosis barbato, pedunculis aequilonga, dein ± elongata; petala alba, 13—16 mm lg., unguiculo calyce paulo longiore (ad 3—2 mm), limbo obovato-oblongo, apice rotundato, interdum cum mucrone pusillo; siliquae juniores tortae, basi pilis brevioribus eglandulosis et glanduliferis obsitae; pedunculi patuli vel patentes; siliquae maturae erectae torulosae. VII., VIII. Habitat in rupestribus calcareis iugi Carpatorum. Holotypus: No 410406 BRNU. Flora slovaca: Nízké Tatry, distr. Liptovský Mikuláš, vallis „Svätojánská dolina" apud „horárna Bystrá" ad silvae mixtae margines fruticosos, solo calcareo, ca 850 m s. m. 1962 leg. Dvořák.

Affinitas: haec subspecies ab H. *dinarica* G. Beck subsp. *dinarica* foliis angustioribus et siliquis junioribus glanduliferis, ab *H. nivea* Baumg. (syn.: *H. umbrosa* herb. et *H. candida* kit. ex Schulzer, Kan et Knapp) pilis glanduliferis, foliis mediis ac superioribus semper sessilibus amplexicaulibusque, floribus minoribus, siliquis junioribus glanduliferis, ab *H. sylvestri* Crantz (sic!) petalis albis, siliquis junioribus tortis glanduliferisque differt.

Ipse etiam legi:
BRNU, No 410407 — No 410408, valis „Svätojánská dolina", ripa sinistra fluvii Štiavnica ad speluncam Stanišová, ca 730 m s. m., solo calcareo. 1962.

Vidi plantas sequentes:

Nízké Tatry: iugum Kozie Chrbty sub monte Ďumbier, solo calcareo, in mugeto, 1700 m s. m., 1931 Sillinger PRC. — Nízké Tatry: mons Vel'ký Bok, solo calcareo, 1200 m s. m.,

1931 SILLINGER PRC. — Vallis „Svätojánská dolina" apud „horárna Bystrá", fluvii ripa, solo calcareo, ca 850 m s. m., 1931 SILLINGER PRC. — Vallis Vel'ká dolina supra pag. Svarín, ca 750 s. m., 1942 BISKUPSKÝ SLO. — Flora hungarica, Transsilvania, Carpati orientales, comit. Máramaros, mons Nagy Pietrosz, 1907 FILARSZKY et JÁVORKA 75759 BP et 75766 BP; BPU; 1621 LE (TZVELEV revisit pro *H. nivea* BAUMG.)

Adnotatio: BAUMGARTEN (1816) atque BORBÁS (1902) in plantae descriptione nihil a pilis glanduliferis dicit. Plantas, quas BORBÁS et BAUMGARTEN pro *H. nivea* BAUMG. destinaverunt, ipse revisi. Etiam BECK - MANNAGETA (1895) scribet: „*H. nivea* BAUMG. Enum. pl. Transsylv (sic!), II (1816) pag. 278, differt defectu integumenti glanduliferi, foliis caulibusque subglabris vel pilosis . . ."

Literatura

BAUMGARTEN J. CH. G. (1816): Enumeratio stirpium magno Transilvaniae principatui praeprimis indigenarum in usum botaniphilorum conscripta inque ordinem sexuali — naturem concinnata tom. 2. — 392 p., Vindobonae.

BECK-MANNAGETTA G. (1895): Flora von Südbosnien und der angrenzenden Hercegovina, — Ann. naturhist. Hofm., Wien, 10 : 166—212.

BORBÁS V. (1902—1903): Hazánk meg a Balkán Hesperis — egyesítendö. — Magy. Bot. Lap., Budapest, 1 : 161 — 167, 196—204, 229—237, 261—272, 304—313, 344—348 et 369—380; 2 : 12—23.

NYÁRÁDY E. I. (1955): Fam. 36. Cruciferae B. JUSS. — in Săvulescu Flora Republicii Populare Romîne, Bucuresti, 3 : 103—501.

TZVELEV N. N. (1959): Rod Hesperis v SSSR. — Bot. Mat. Gerb. Inst., Moskva—Leningrad, 19 : 114—155.

Tab. XXI: *Hesperis dinarica G.* BECK subsp. *slovaca* DVOŘÁK. Apud „horárna Bystrá" 20. 7. legi: F. Dvořák. Foto 21. 7. J. Kralčák.

Adolf Češka:

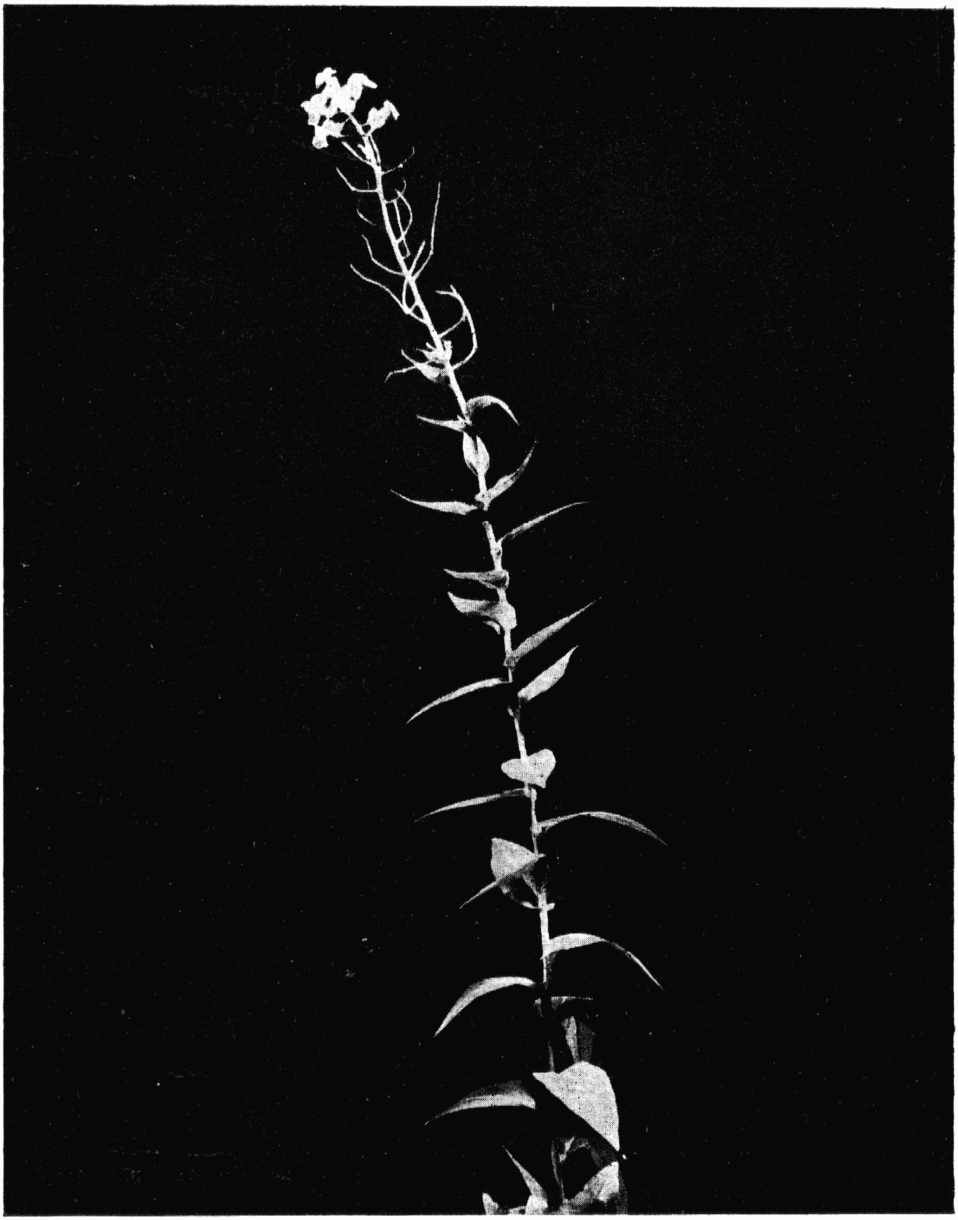
Půdní výbrusy pro geobotanické studium (s použitím pryskyřic ChS Epoxy)

Tato práce popisuje metody tenkých půdních výbrusů, zhotovených prosycením půdního vzorku pryskyřicemi ChS Epoxy; po jejich ztvrdnutí lze vybrousit řezy o síle 0,03 až 0,07 mm a pozorovat je mikroskopicky.

Petrografickou metodu tenkých výbrusů poprvé aplikovali na studium půd DELAGE a LAGATU (1904 a). Stejní autoři (1904 b) použili tuto metodu při studiu mineralogického složení půd. Podrobnou metodu přípravy drobivého materiálu uvádí ROSS (1924, 1926). Díky metodickým pracím Kubiëny (KUBIENA 1937, 1938, 1942) byla metoda tenkých půdních výbrusů použita v půdní typologii, při studiu humusu, půdního složení, půdních organismů atd. Předkládaná metoda umožňuje všeobecné studie půdy a proto je užitečná i při geobotanických výzkumech.

Pro prosycení vzorku se používají a jsou vhodné různé typy pryskyřic (viz též DARLYMPLE 1957). ROSS (1924, 1926) navrhuje k tomuto účelu pryskyřici Bakelite. ROSS (1926) a KUBIENA (1937, etc.) používali Kollolith, ROTTER (1941) popisuje užití Resinolu. V USA byly široce využívány dva typy pryskyřic mnoha různými pracovníky: Castolite (BOURBEAU et BERGER 1947, BUOL et FADNESS 1961) a Laminac resin No. 4116 (BUOL et FADNESS 1961). Autor zjistil, že pryskyřice ChS Epoxy, vyráběné Spolkem pro chemickou a hutní výrobu n. p., Ústí nad Labem, dávají znamenité výsledky.

Epoxy pryskyřice vznikají polykondensací polyfenolů s epichlorhydrinem nebo dichlorhydrinem. Nejreaktivnější skupinou v molekule epoxy pryskyřice je epoxydová skupina. Tvoří silně napnutý trojčlenný kruh, který se snadno otvírá. Polymerací se zásadami, terciárními aminy atd. vznikají polyoxyalkyleny. Tato reakce se využívá při tvrzení pryskyřice.

F. Dvořák: *Hesperis dinarica* G. Beck subsp. *slovaca* Dvořák subsp. nova